

2020

UKRAIŃCY NA POLSKIM RYNKU PRACY – doświadczenia i perspektywy

Wyniki badania ankietowego
GRUPA IMPEL

WSTĘP

Po wybuchu epidemii obywatele Ukrainy zaczęli opuszczać Polskę. Najwięcej osób wyjechało z powodu utraty pracy, znaczna część w obawie o przyszłość. Kiedy stało się jasne, że pandemia potrwa dłużej, większość z nich deklarowała chęć powrotu. Te deklaracje znalazły odzwierciedlenie w rzeczywistości.

ZUS wyliczył, że tylko w lipcu przybyło 22 tys. pracowników zza granicy. Wprawdzie liczba zatrudnionych w Polsce obcokrajowców nie wróciła jeszcze do stanu sprzed pandemii, to powrót jest zauważalny. Pod koniec sierpnia w ZUS było zarejestrowanych 658,2 tys. cudzoziemców – o 30 tys. więcej niż w lipcu.

Pracodawcy nadal potrzebują dobrze przeszkolonego i przygotowanego do pracy personelu, również zza naszej wschodniej granicy. Wielu z nich to specjaliści, którzy chcą pozostać w Polsce na długo. 41% ankietowanych deklaruje chęć pobytu na stałe. W realizacji dalekosiężnych planów związanych z pracą w Polsce pomagają im długoterminowe zezwolenia na pobyt tzw. karty pobytu, które posiada już blisko połowa osób. To fachowcy, z których wiedzy i doświadczenia warto korzystać. Sanpro Synergy docenia ich profesjonalizm i zaangażowanie, dlatego konsekwentnie zatrudnia coraz więcej ekspertów z Ukrainy, delegując ich później do pracy w ramach outsourcingu procesów.

Niniejszy raport identyfikuje oczekiwania pracowników z Ukrainy i podpowiada, jak sprawić, by chcieli zostać w Polsce na stałe. Pracodawcy znajdą w nim opinie ekspertów i odpowiedzi na nurtujące ich pytania:

- Jaka część Ukraińców jest zadowolona z pracy i poziomu życia w Polsce?
- Jakie są główne źródła motywacji do pracy w Polsce?
- Jakie są potrzeby i oczekiwania pracowników wobec pracodawców?
- Co mogą zrobić pracodawcy, aby zachęcić Ukraińców do pozostania na stałe?
- Dlaczego część jest niezadowolona i Polskę traktuje jako przystanek w drodze na Zachód?

Zapraszamy do zapoznania się z wynikami badania ankietowego „Ukraińcy na polskim rynku pracy – doświadczenia i perspektywy”.

Edyta Olko, prezes zarządu Sanpro Synergy
Małgorzata Orłowska, menedżer ds. legalizacji

41%

ankietowanych planuje osiąść w Polsce na stałe

67%

obywateli Ukrainy jest zadowolonych z poziomu życia w Polsce

44%

respondentów wskazuje dobry standard życia w Polsce jako najważniejszy czynnik oceny sytuacji życiowej

14%

obywateli Ukrainy uważa, że dostęp obcokrajowców do opieki zdrowotnej w Polsce jest praktycznie niemożliwy

54%

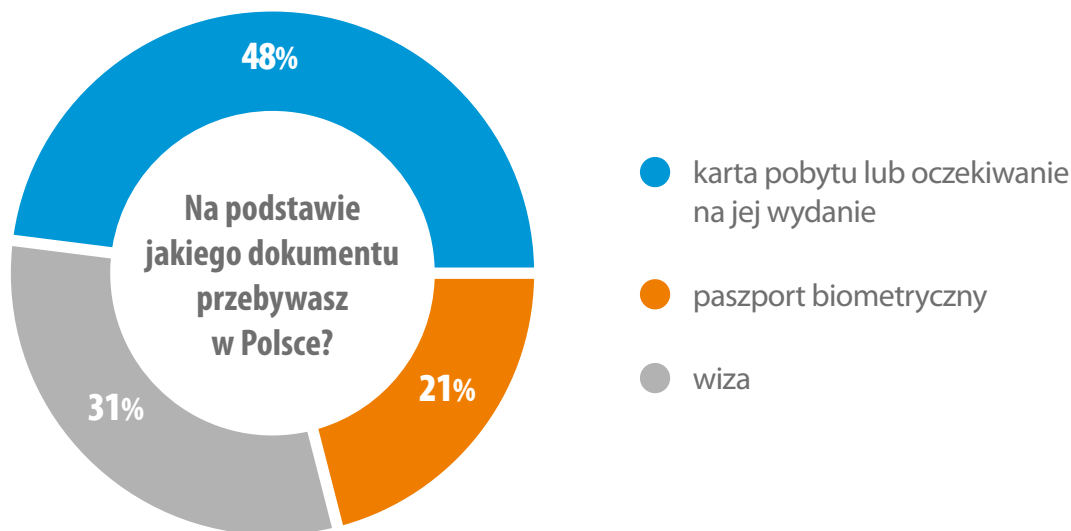
odczuwa pogorszenie zadowolenia z sytuacji życiowej z powodu pandemii COVID-19

Polska miejscem osiedlania się emigrantów z Ukrainy.	5
Blisko połowa obywateli Ukrainy przebywa w Polsce na podstawie karty pobytu.	5
Praca i poziom życia w Polsce przynoszą zadowolenie.	7
Prawie połowa sprowadziła rodzinę lub planuje sprowadzić ją do naszego kraju.	7
Zdecydowana większość samodzielnie (78%) dba o swoje zakwaterowanie. Pracodawca najczęściej zapewnia mieszkanie osobom, które przyjechały do Polski po raz pierwszy lub traktują pracę w Polsce okresowo.	8
Dobry standard życia jest dla pracowników z Ukrainy największym plusem mieszkania w Polsce.	8
Największym utrudnieniem brak własnego lokum i oddalenie od rodziny.	9
System opieki zdrowotnej niewystarczający, pandemia daje się we znaki.	11
Większość krytycznie ocenia dostęp do systemu opieki zdrowotnej w Polsce.	11
Pandemia pogorszyła zadowolenie z sytuacji życiowej większości respondentów.	12
Zamieszkanie na stałe w Polsce najpopularniejszym planem na przyszłość	13
Co piąty planuje wyjazd do pracy do innych krajów Europy.	14
Chęć powrotu do rodziny głównym powodem wyjazdu z Polski.	15
Do pozostania w pracy w Polsce mogłyby przekonać przede wszystkim wyższe zarobki.	16
Metodologia badania	18

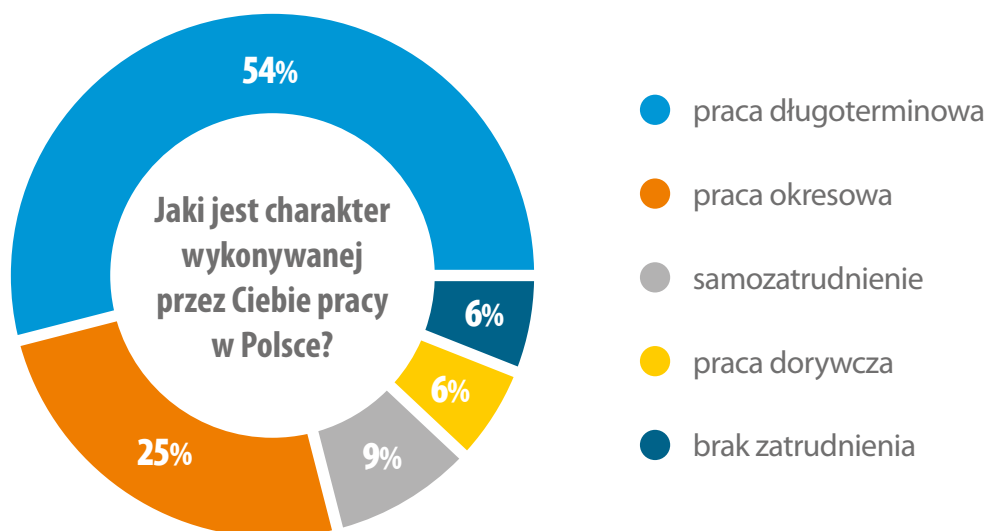

Blisko połowa obywateli Ukrainy przebywających w Polsce, korzysta z karty pobytu

Wśród dokumentów upoważniających obywateli Ukrainy do przebywania na terenie naszego kraju największą popularnością cieszy się karta pobytu (48% odpowiedzi). W mniejszym stopniu wiza (31%) i paszport biometryczny (21%).

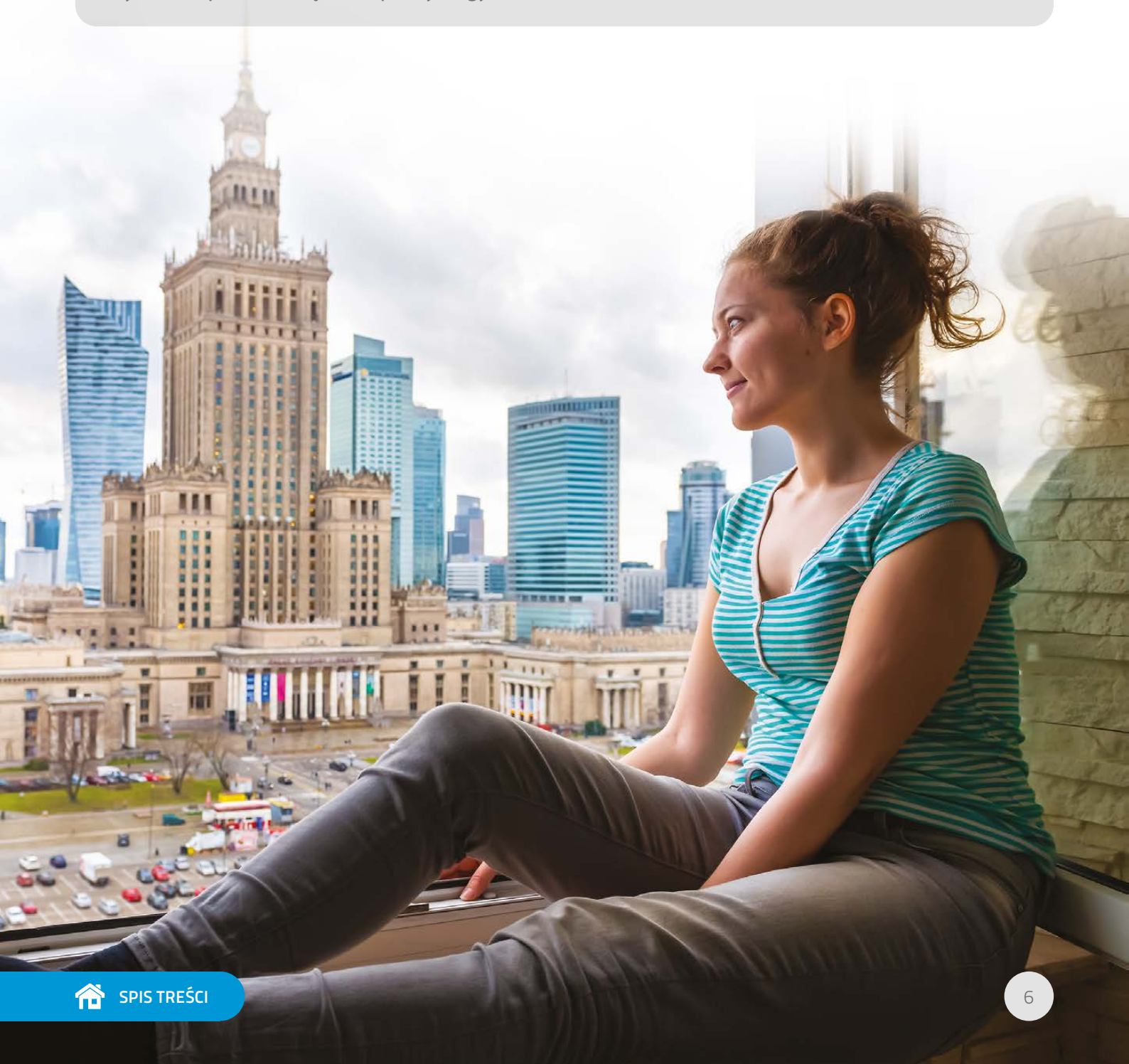
Badanie pokazało, że najczęściej ankietowani podejmują pracę długoterminową – dotyczy to 54% ankietowanych. Co czwarty pracuje okresowo w ciągu roku, a najrzadziej korzysta z samozatrudnienia (9%) i pracy dorywczej (6%).

OPINIA EKSPERTA

Według oficjalnych statystyk GUS, w Polsce mieszka nawet 2 mln Ukraińców. Wielu z nich chce mieszkać w naszym kraju na stałe, szukają więc pracodawców, którzy im to ułatwią. Poczucie bezpieczeństwa i przynależności dają im przede wszystkim legalne formy zatrudnienia, co przekłada się na ich zadowolenie z pobytu w Polsce i skłania ich do pozostania na dłużej. Ich satysfakcja i chęć mieszkania w naszym kraju na stałe pozytywnie wpływa na rynek pracy, przynosząc gospodarce i pracodawcom wiele korzyści. Najlepiej świadczy o tym fakt, że prawie połowa decyduje się na skomplikowaną i długotrwałą procedurę uzyskania kart pobytu.

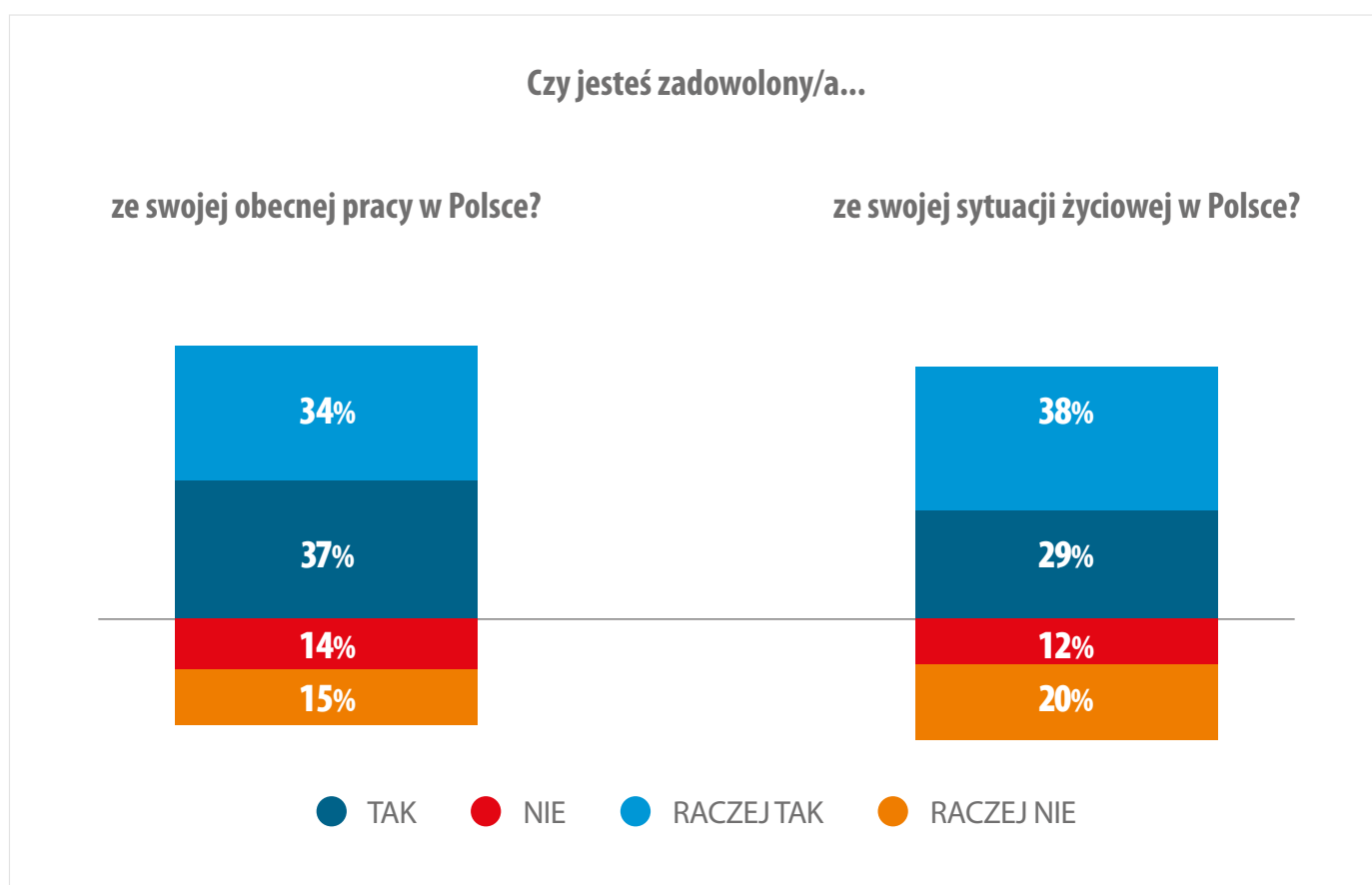
Edyta Olko, prezes zarządu Sanpro Synergy

Praca i poziom życia w Polsce przynoszą zadowolenie

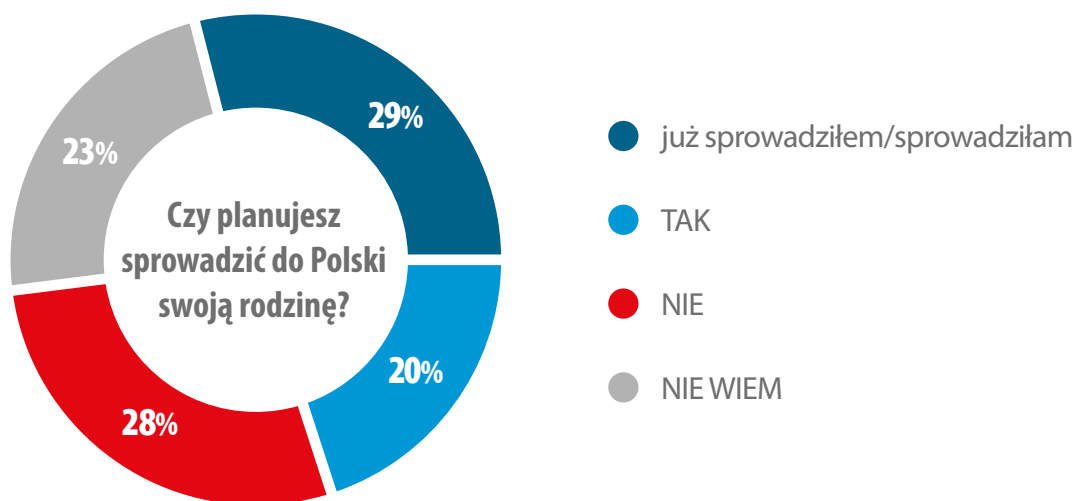
Zdecydowana większość ankietowanych jest zadowolona ze swojej obecnej pracy (71%) oraz sytuacji życiowej (67%) w Polsce.

Niezadowolenie związane ze swoim obecnym statusem życiowym w Polsce (32%) oraz obecną pracą (29%) wyraził co trzeci ankietowany obywatel Ukrainy.

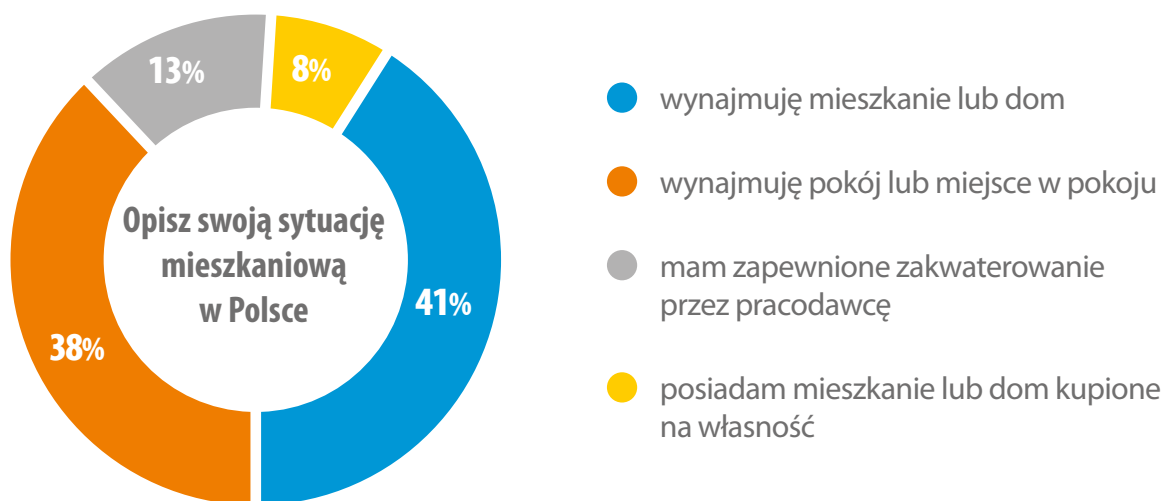
Prawie połowa sprowadziła rodzinę lub planuje sprowadzić ją do naszego kraju

Niemal połowa pracujących w Polsce obywateli Ukrainy już sprowadziła swoją rodzinę lub planuje się z nią połączyć w naszym kraju. Pozostali nie planują (28% respondentów) lub pozostają niezdecydowani (23%).

Zdecydowana większość samodzielnie (78%) dba o swoje zakwaterowanie. Pracodawca najczęściej zapewnia mieszkanie osobom, które przyjechały do Polski po raz pierwszy lub traktują pracę w Polsce okresowo.

Przeważnie ankietowani samodzielnie wynajmują mieszkanie/dom (41%) lub pokój/miejsce w pokoju (38%). Osoby, które kupiły mieszkanie lub dom w Polsce stanowią 8% respondentów. Co ósmemu (13%) obywatelowi Ukrainy zakwaterowanie zapewnia pracodawca.

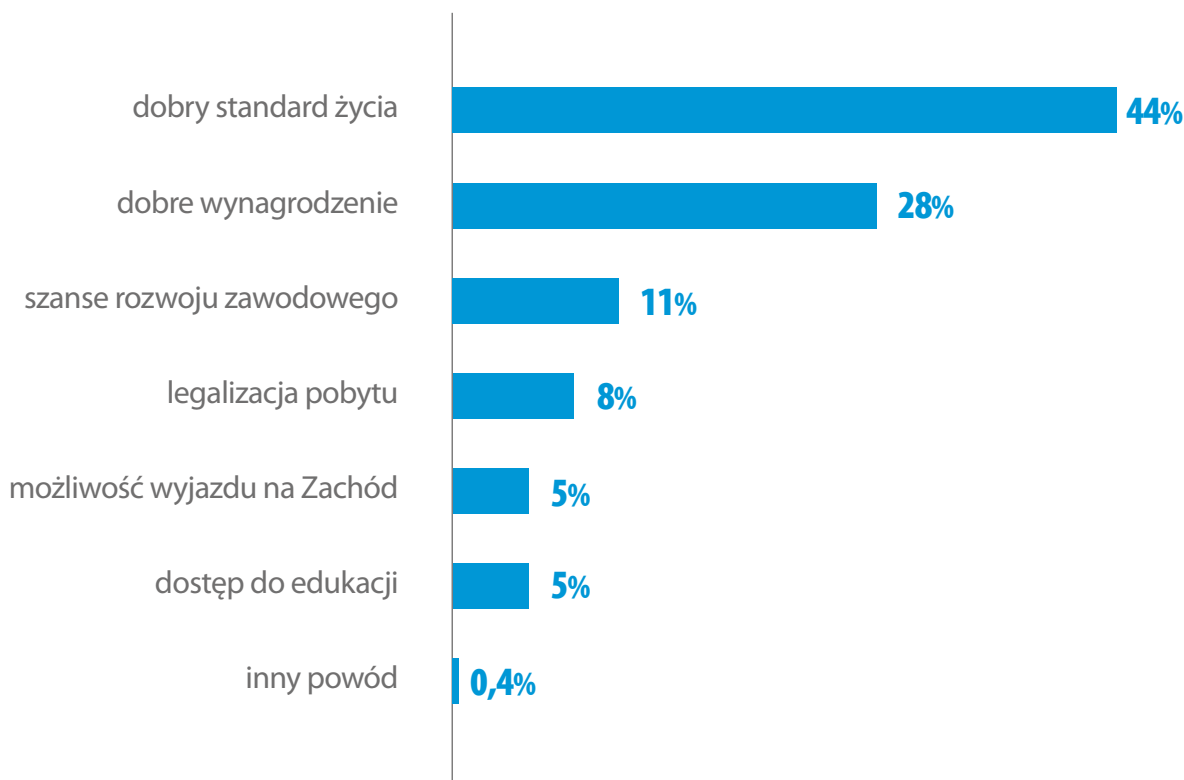

Dobry standard życia jest dla pracowników z Ukrainy największym plusem mieszkania w Polsce.

Prawie co drugi (44%) ankietowany wskazuje dobry standard życia w Polsce jako najważniejszy czynnik wpływający na ocenę sytuacji życiowej w naszym kraju. Dobre wynagrodzenie pojawia się w odpowiedziach 28% respondentów. Kolejne czynniki, wymieniane rzadziej, dotyczą pozapłacowych aspektów zatrudnienia (rozwój zawodowy, legalny pobyt).

Co ma największy wpływ na Twoją ocenę sytuacji życiowej w Polsce?

możliwa jedna odpowiedź

Największym utrudnieniem brak własnego lokum i oddalenie od rodziny

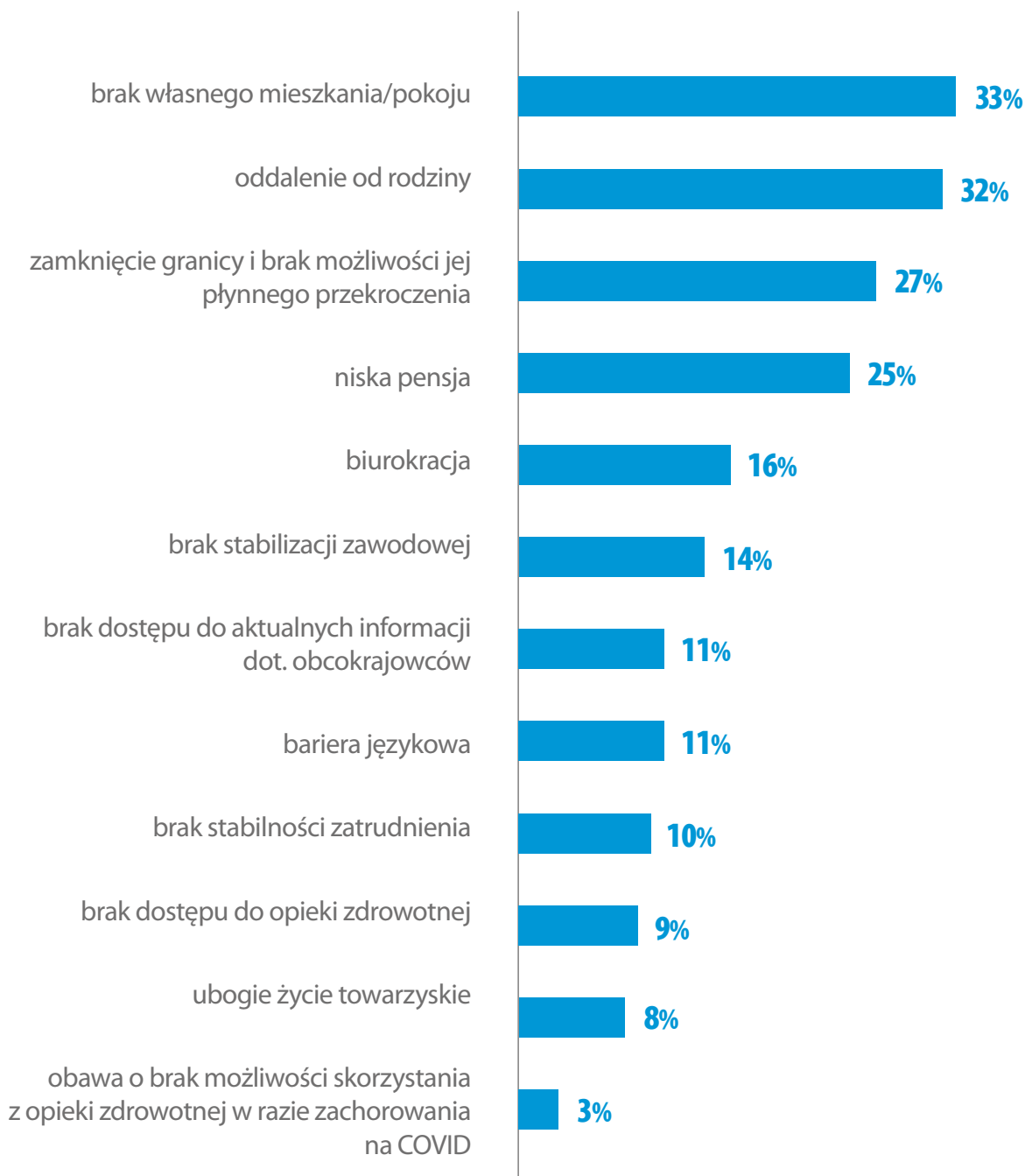
Obywateli Ukrainy, którzy brali udział w badaniu, poprosiliśmy o zaznaczenie maksymalnie trzech czynników, które ich zdaniem najbardziej utrudniają im życie w Polsce. Zgodnie z odpowiedziami ankietowanych jak się okazuje, największym problemem doskwierającym ukraińskim emigrantom jest brak własnego mieszkania lub pokoju (33%) oraz oddalenie od rodziny (32%). Kolejnymi dwoma najczęściej wymienianymi powodami jest obawa przed zamknięciem granic i brak możliwości jej płynnego przekroczenia (27%).

Niskie wynagrodzenie znalazło się dopiero na czwartym miejscu (25%). Do obaw ankietujących również należą kwestie związane z biurokracją (16%) czy brak stabilności zawodowej (14%). U 11% utrudnieniem okazuje się bariera językowa i brak dostępu do aktualnych informacji dotyczących obcokrajowców.

Pośród rzadziej pojawiających się odpowiedzi są: brak stabilności zatrudnienia (10%), brak dostępu do opieki zdrowotnej (9%), ubogie życie towarzyskie (8%). Tylko 3% obawia się braku możliwości skorzystania z opieki zdrowotnej w razie zachorowania na COVID-19.

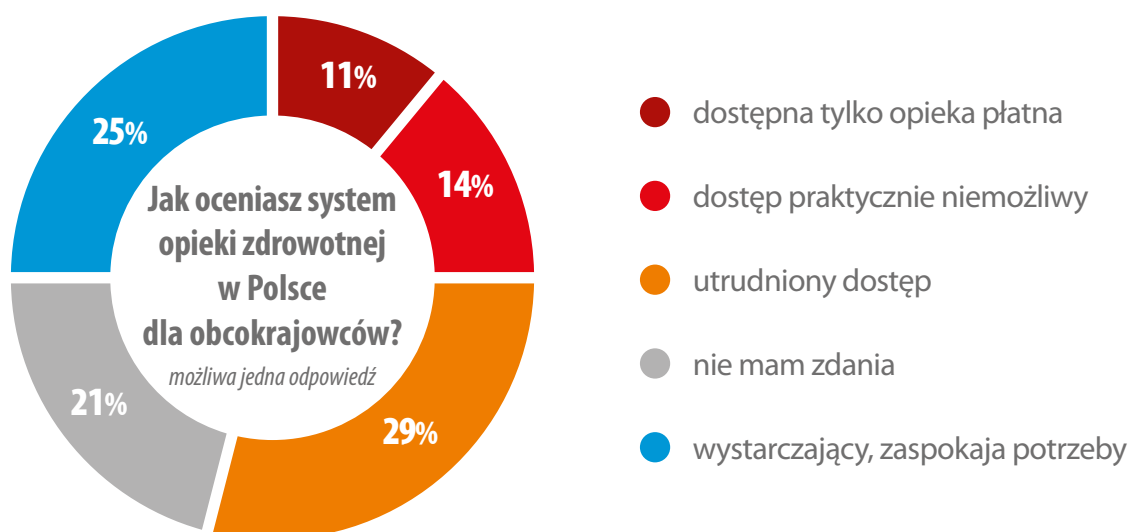
Co obecnie najbardziej utrudnia Ci życie w Polsce?

maksymalnie 3 odpowiedzi

Większość krytycznie ocenia dostęp do systemu opieki zdrowotnej w Polsce

Co trzeci (29%) ankietowany twierdzi, że dostęp do systemu opieki zdrowotnej w Polsce dla obcokrajowców jest utrudniony. Kolejne 14% obywateli Ukrainy uważa, że jest on praktycznie niemożliwy, a co dziewiąty twierdzi, że dostępna jest tylko opieka płatna. Natomiast 25% respondentów uważa, że system zdrowotny wystarczająco zaspokaja potrzeby. Około 1/5 ankietowanych wyraziła brak zdania w tej kwestii.

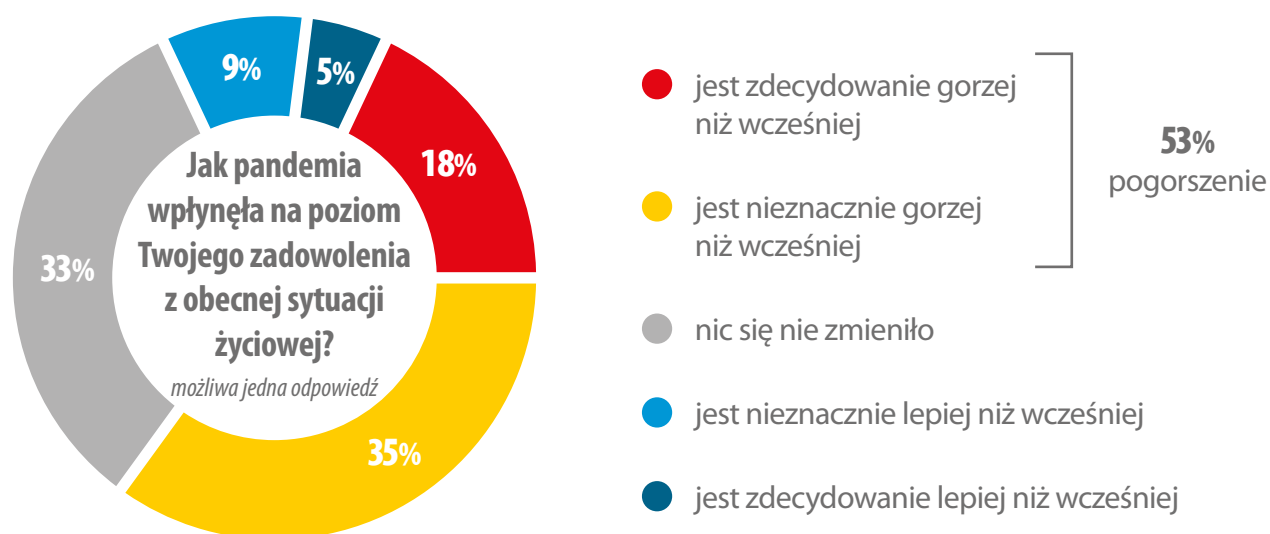
OPINIA EKSPERTA

Tylko co czwarty pracownik z Ukrainy jest zadowolony z polskiej opieki zdrowotnej. Negatywne oceny z pewnością wzmocniła pandemia. Na co dzień doświadczamy wszyscy tej niedogodności, bo wiemy jak trudno o wizytę u specjalisty. Pracodawcy stoją więc przed wyzwaniem poprawy jakości życia Ukraińców w Polsce. Legalna forma zatrudnienia, gwarantująca ubezpieczenie, to forma dużego wsparcia. Pracodawcy mogą także sięgnąć po pozapłacowe metody wynagradzania pracowników w formie zapewnienia łatwiejszego dostępu do prywatnej opieki medycznej. To jeden z tzw. benefitów, bardzo docenianych przez wszystkich pracowników. Przystąpienie firmy do takiego programu, a co za tym idzie – zapewnienie pracownikom możliwości wyboru – zwiększa poziom zadowolenia i poczucie bezpieczeństwa.

Małgorzata Orłowska, menedżer ds. legalizacji

Pandemia pogorszyła zadowolenie z sytuacji życiowej większości respondentów

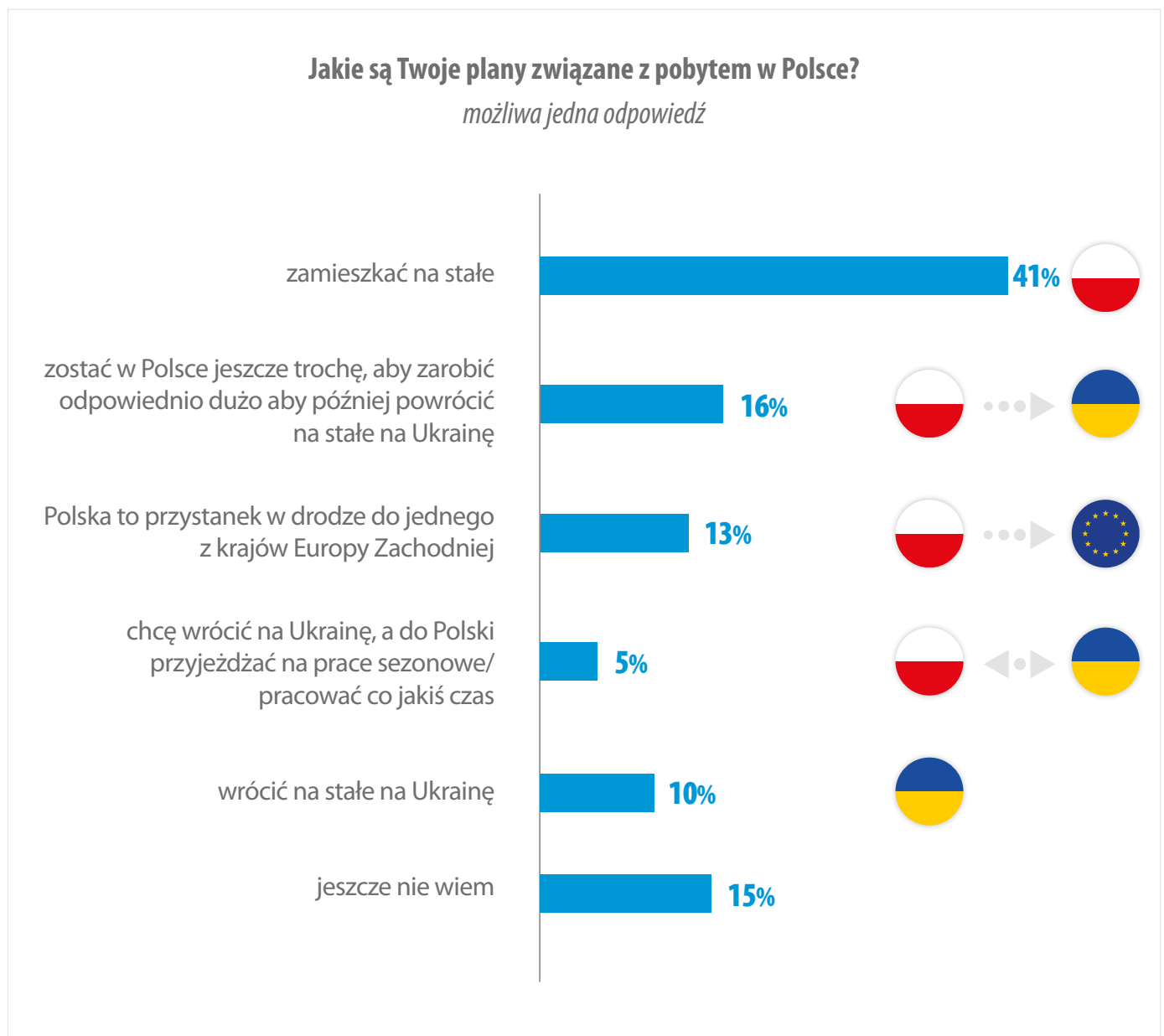
Wśród ankietowanych dominują osoby deklarujące pogorszenie poziomu zadowolenia z obecnej sytuacji życiowej w Polsce na skutek panującej pandemii (53%). Druga duża grupa to osoby niedostrzegające zmian (33%). Pozostali – osoby odczuwające zmiany na lepsze – to łącznie 14% respondentów.

Wśród ankietowanych dominującą grupą są osoby, które planują osiąść w Polsce na stałe (41%). Około jedna szósta (16%) odpowiadających planuje zostać w Polsce jeszcze trochę, aby zarobić odpowiednio dużo, aby później powrócić na stałe na Ukrainę. Co ósmy (13%) traktuje Polskę jako przystanek na drodze do innego kraju Europy Zachodniej. Natomiast 5% odpowiadających chce wrócić na Ukrainę, a do Polski przyjeżdżać na prace sezonowe lub pracować co jakiś czas. Wśród ankietowanych są również osoby, które chcą wrócić na stałe do swojej ojczyzny (10%). Pozostali to osoby o niesprecyzowanych w tej kwestii planach (15%).

Jakie są Twoje plany związane z pobytem w Polsce?

możliwa jedna odpowiedź

OPINIA EKSPERTA

Wielu obywateli Ukrainy traktuje pobyt w Polsce jako pracę sezonową lub tymczasową, ale konsekwentnie powiększa się grupa osób planujących zostać w naszym kraju na stałe. Dziś takie plany ma aż 41% ankietowanych. Chcą rozwijać tu zarówno swoje życie zawodowe, jak i prywatne, ponieważ odpowiada im standard życia w Polsce i podobieństwo kultur naszych krajów. Duże znaczenie ma również bliskość ojczyzny oraz dostępność wielu połączeń komunikacyjnych pomiędzy Polską a Ukrainą. To dobre informacje dla naszej gospodarki, szczególnie przemysłu, który potrzebuje pracowników z Ukrainy – odpowiednio przeszkolonych i przygotowanych do pracy oraz zmotywowanych jasno określoną ścieżką rozwoju i wynagrodzeniem uzależnionym od umiejętności i wydajności. W firmie Sanpro tworzymy kadry specjalistów z Ukrainy i przygotowujemy do pracy w ramach outsourcingu procesów przemysłowych. Chcemy, by praca w Polsce była dla nich atrakcyjna i stanowiła mocną alternatywę dla wyjazdu na Zachód.

Małgorzata Orłowska, menedżer ds. legalizacji

Co piąty planuje wyjazd do pracy do innych krajów Europy

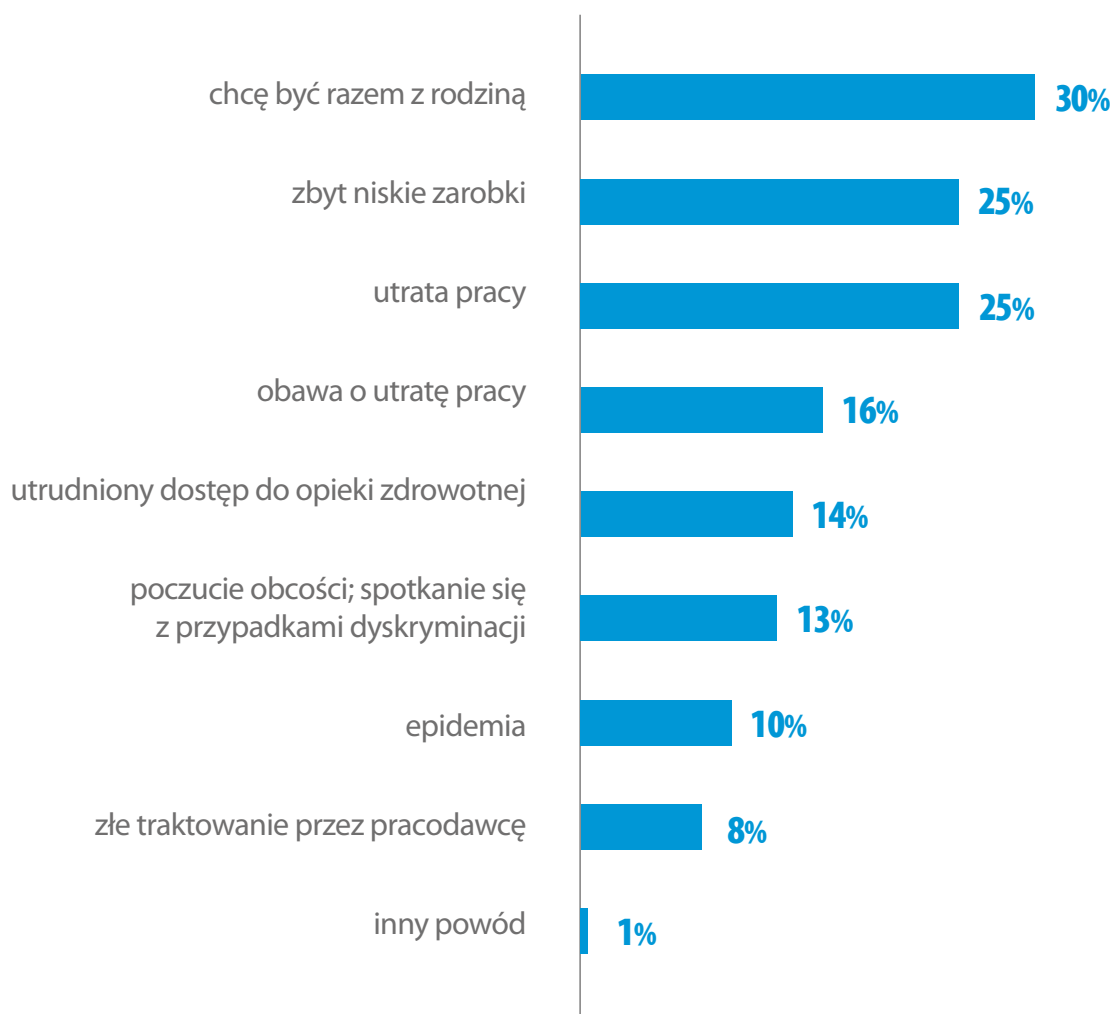
Osoby mówiące o wyjeździe stanowią 20% (łącznie odpowiedzi tak – jak tylko będzie to możliwe i tak – jeśli znajdę tam pracę lub będę mógł skorzystać z pomocy znajomych). Pozostałe osoby nie planują wyjazdu do pracy do innych krajów Europy po otwarciu granic (46%) lub są niezdecydowane (34%).

Chęć powrotu do rodziny głównym powodem wyjazdu z Polski

Osoby nieplanujące pozostać na stałe w Polsce zostały zapytane o powody chęci opuszczenia kraju (możliwość zaznaczenia maksymalnie trzech odpowiedzi). Jak się okazuje, najczęściej wymienianym powodem jest chęć bycia z rodziną (30%). Kolejno kwestie związane z pracą: zbyt niskie zarobki i utrata pracy (po 25%). Znaczącym czynnikiem odgrywającym rolę okazuje się również obawa o utratę pracy (16%), czy też utrudniony dostęp do opieki zdrowotnej (14%). Na plany wyjazdu z Polski również wpływają takie czynniki jak: poczucie obcości, spotkanie się z przypadkami dyskryminacji (13%), panująca obecnie epidemia (10%), a także złe traktowanie przez pracodawcę (8%).

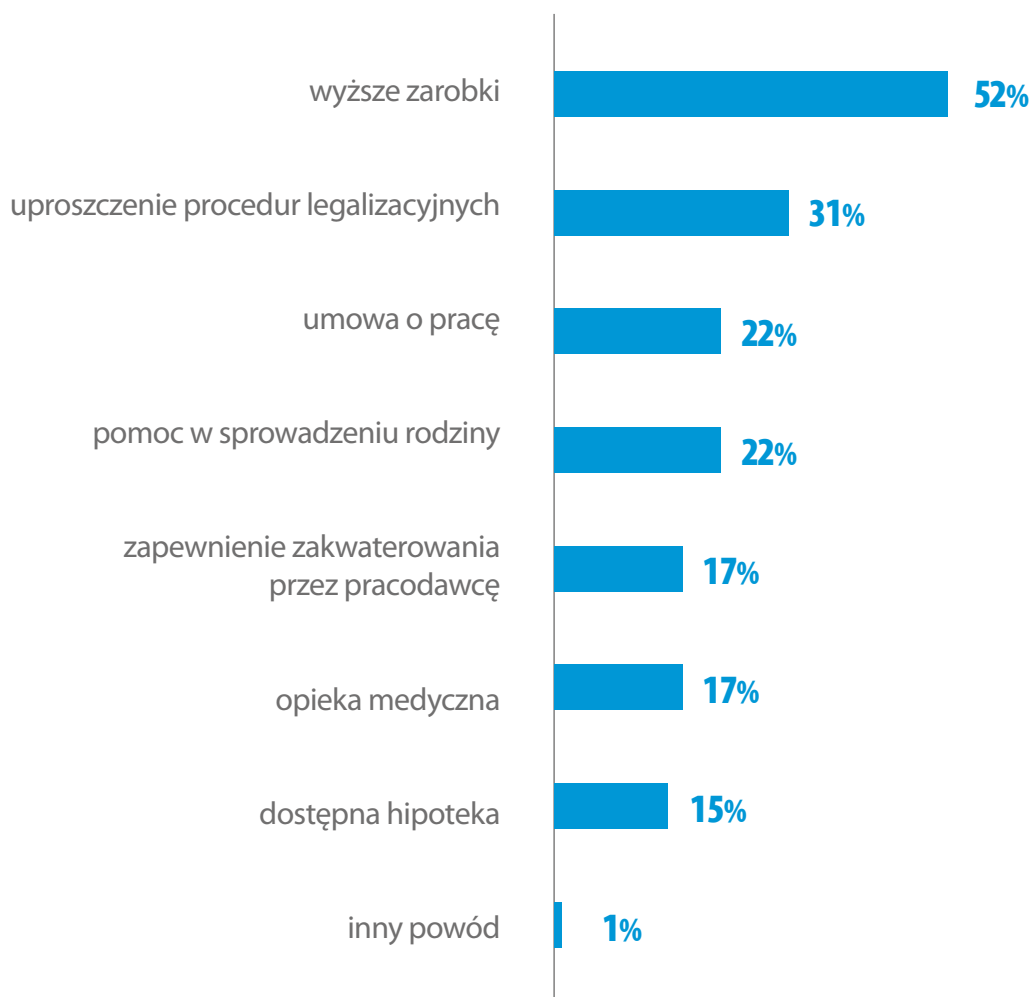
Jeśli planujesz opuścić Polskę, to z jakich powodów? podstawa: osoby, które nie planują zostać w Polsce na stałe maksymalnie trzy odpowiedzi

Do pozostania w pracy w Polsce mogłyby przekonać przede wszystkim wyższe zarobki

Osoby, które nie planują zostać w Polsce na stałe poprosiliśmy o zaznaczenie maksymalnie trzech odpowiedzi dotyczących czynników, które przekonałyby ich do pozostania w pracy w Polsce. Najczęściej zaznaczaną odpowiedzią okazały się wyższe zarobki (52%). Inne, mniej popularne odpowiedzi – uproszczenie procedur legalizacyjnych (31%), umowa o pracę (22%), pomoc w sprowadzeniu rodziny (22%). Kolejnymi czynnikami mogącym wpłynąć na decyzję o pozostaniu są: zapewnienie zakwaterowania przez pracodawcę i opieka medyczna (oba po 17%), dostępna hipoteka (15%) i inne (1%).

Co przekonałoby Cię do pozostania w pracy w Polsce? podstawa: osoby, które nie planują zostać w Polsce na stałe maksymalnie trzy odpowiedzi

OPINIA EKSPERTA

Wyższe niż na Ukrainie zarobki w Polsce są najsilniejszym magnesem, ale przecież u naszych sąsiadów – w Czechach i w Niemczech – można zarobić jeszcze więcej. Co zrobić, żeby zatrzymać obcokrajowców w Polsce? Oczywiście najważniejsze pozostają względy finansowe, wysokość wynagrodzenia, regularne podwyżki i wytyczona ścieżka rozwoju zawodowego. Równie ważne stają się czynniki pozapłacowe: pomoc w zorganizowaniu życia w Polsce dla cudzoziemca i jego rodziny, zachęta i pokazywanie możliwości udziału w projektach integracyjnych i międzykulturowych. Ważne jest zapewnienie bezpiecznych warunków pracy oraz wspomniana wcześniej możliwość skorzystania z różnego rodzaju benefitów np. w postaci prywatnej opieki medycznej. Pracodawcy powinni myśleć nie tylko o zadowoleniu pracownika z zarobków, ale również o jego poczuciu dobrobytu i satysfakcji z innych aspektów życia.

Edyta Olko – prezes zarządu Sanpro Synergy

Badanie „Doświadczenia i plany zawodowe obywateli Ukrainy pracujących w Polsce” zostało przeprowadzone przez Grupę Impel wśród obywateli Ukrainy pracujących w Polsce, w okresie sierpień – wrzesień 2020 r. Dobór próby celowy. Metodologia badania: ankieta do samodzielnego wypełnienia (PAPI) oraz ankieta online (CAWI). Uzyskana liczba wywiadów $n = 448$. Wielkość błędu 5%.

sanprosynergy.pl